

พ.ร.บ.

การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551
ยกระดับมาตรฐานไทยสู่เวที

โลก

>> หากพูดถึงคำว่า “มาตรฐาน” ในปัจจุบันกลายเป็นบรรทัดฐานที่แต่ละองค์กร หน่วยงาน ต้องจัดให้มีการรับรองมาตรฐาน เพื่อแสดงถึง การมีคุณภาพ ความปลอดภัย ตามความหมายแล้ว การมาตรฐาน (Standardization) หมายถึง กิจกรรมในการวางข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาสำคัญที่มีอยู่หรือที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ใช้กันทั่วไปจน เป็นปกติวิสัย โดยมุ่งให้บรรลุถึงความสำเร็จสูงสุดตามข้อกำหนดที่วางไว้

นายไพโรจน์ สัมฤทธิ์เดชากุล
เลขาธิการ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

และปัจจุบันการรับรองมาตรฐานได้กระจายไปในหลายธุรกิจ ซึ่งแต่ละประเภทธุรกิจก็มีการกำหนดมาตรฐานแตกต่างกันไป ทำให้การกำหนดมาตรฐานของประเทศไทยไม่มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือ สมอ. มุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ระบบมาตรฐานของไทยเป็นที่ยอมรับ จึงได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ขึ้น และได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว ซึ่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้จะทำให้การกำหนดมาตรฐานของประเทศไทยมีความเป็นหนึ่งเดียว ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเป็นที่ยอมรับในเวทีการค้าระหว่างประเทศ TPA News ฉบับนี้ได้มีโอกาสพูดคุยกับ **นายไพโรจน์ สัญญะเดชากุล เลขาธิการ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** เพื่อแนะนำและทำความเข้าใจกับ พ.ร.บ.การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 กัน

ทำความรู้จักกับ

พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศกฎหมายดังกล่าวให้ไว้ ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป กฎหมายฉบับนี้มีถึงสิ้น 60 มาตรา แบ่งเป็น 5 หมวดด้วยกัน ไม่รวมบทเฉพาะกาล

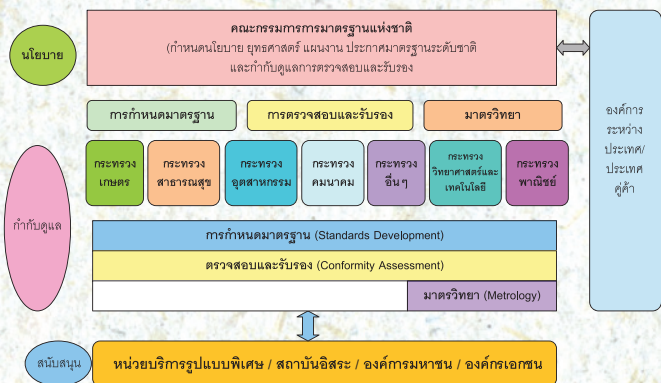
จุดเริ่มต้นของการจัดทำ พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นายไพโรจน์ เล่าให้ฟังว่า ในระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินงานด้านมาตรฐานเฉพาะด้านเพิ่มขึ้นหลายหน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการกำหนดมาตรฐานในรูปของกฎระเบียบ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานหลายเรื่องโดยไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินงานและไม่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งไม่มีการยอมรับผลการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ระบบมาตรฐานของประเทศไทยขาดเอกภาพ มีปัญหาในการสร้างความยอมรับจากประเทศคู่ค้าและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศด้วย ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบมาตรฐานของประเทศ

สมอ. จึงได้ดำเนินการทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบรับรองและมาตรวิทยา โดยการสร้างเครือข่าย ซึ่งที่ผ่านมา สมอ. ได้มีการลงนามบันทึกความร่วมมือกับหลายหน่วยงานแล้ว เช่น วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการ เช่นกระทรวงพลังงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

และเพื่อที่จะทำให้ระบบมาตรฐานของประเทศไทยมีความเข้มแข็งเป็นเอกภาพ ทั้งภายในประเทศและในเวทีระหว่างประเทศ สมอ. จึงได้ดำเนินการประกาศ **พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551** โดยหลักการของกฎหมายนี้มุ่งเน้นในการจัดระบบมาตรฐานของประเทศให้อยู่ในทิศทางเดียวกันให้มีการกำหนดนโยบายด้านมาตรฐานของประเทศและมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ภายใต้การกำกับดูแลของ **คณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติ** ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจด้านการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเพื่อให้ผลการตรวจสอบและรับรองเป็นที่น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับข้อความในราชกิจจานุเบกษาที่ได้อธิบายไว้ว่า “โดยที่ในปัจจุบันการดำเนินการเกี่ยวกับมาตรฐานของประเทศดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหลายแห่งทำให้เกิดความไม่เอกภาพด้านการมาตรฐาน ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือจากผู้รับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน รวมทั้งผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ดูแล และประสานงานด้านการมาตรฐานของ

ประเทศให้เกิดความเป็นเอกภาพ ความมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของผู้ประกอบการต่างๆ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้”

รูปแบบเครือข่ายระบบการมาตรฐานแห่งชาติ

สรุปสาระสำคัญของ

พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า กมช. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริม พัฒนาและดำเนินการด้านการมาตรฐานของประเทศ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือด้านการมาตรฐานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (มาตรา 6 และมาตรา 7)

2. กำหนดให้มีกรรมการเฉพาะด้านการมาตรฐาน ทำหน้าที่ประกาศกำหนด แก๊ซ หรือยกเลิกมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและรับรอง และปฏิบัติการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา 13)

3. กำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการด้านมาตรฐานซึ่งไม่มีกฎหมายกำกับดูแล และให้คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ (มาตรา 30)

4. ให้นักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการมาตรฐานเฉพาะด้าน และคณะอนุกรรมการ (มาตรา 17)

5. มาตรการควบคุม

5.1 ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองต้องขอใบอนุญาตประกอบการตรวจสอบและรับรอง ต่อเลขาธิการ สมอ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ สมอ. มอบหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการเฉพาะด้านประกาศกำหนดให้ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองในสาขาการตรวจสอบและรับรองใด ต้องได้รับใบอนุญาตและต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสียหายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สุขอนามัย ความปลอดภัย หรือสิ่งแวดล้อม (มาตรา 18)

5.2 ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองอาจขอใบรับรอง ต่อเลขาธิการ สมอ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ สมอ. มอบหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการเฉพาะด้านประกาศกำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้มีสิทธิแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปในสาขาการตรวจสอบและรับรองก็ได้ (มาตรา 27 และมาตรา 28)

6. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจดังนี้

6.1 แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

6.2 ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม

6.3 และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5)

7. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

7.1 ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ

7.2 การมาตรฐานในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว

8. โทษ

8.1 ทางปกครอง

8.1.1 ละสาขาการตรวจสอบและรับรอง (มาตรา 39)

8.1.2 พักใช้ใบอนุญาตหรือใบรับรอง (มาตรา 40)

8.1.3 เพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง (มาตรา 41)

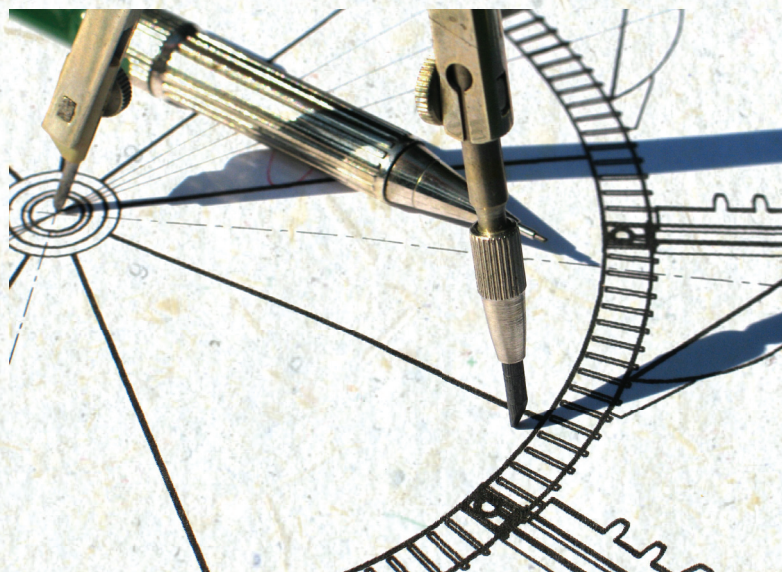
8.2 ทางอาญา

8.2.1 กำหนดอัตราโทษปรับสถานเดียวสูงสุดไม่เกินหนึ่งแสนบาท อัตราโทษปรับสถานเดียวต่ำสุดไม่เกินหนึ่งแสนบาท โทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

8.2.2 กำหนดอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกินห้าปี อัตราโทษปรับไม่เกินสองล้านบาท

ประโยชน์ที่ภาคอุตสาหกรรมจะได้รับจาก พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ.2551

ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 จัดทำขึ้นมาเพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการมาตรฐาน เพื่อการปฏิบัติควบคุมกำกับดูแล การตรวจสอบและรับรอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลดีต่อหน่วยงานองค์กรต่างๆ รวมไปถึงภาคอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งคุณไพโรจน์ ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. เป็นการบูรณาการของภาครัฐ โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในการดำเนินการร่วมกัน
2. เป็นกลไกที่สร้างสมดุลของการตรวจสอบและรับรอง ให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างการยอมรับในเชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและรับรองในการค้าระหว่างประเทศ
4. ช่วยลดภาระแก่ผู้ประกอบการในการที่ต้องปฏิบัติตามหลายๆ มาตรฐาน
5. ได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้าระดับสากลยิ่งขึ้น

เลขาธิการ สมอ. กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันอุตสาหกรรมของประเทศไทย ได้พัฒนาจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า มาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก มาตรฐานที่ผู้ประกอบการไทยนำมาใช้อ้างอิงในการผลิตจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการ หรือกฎระเบียบของประเทศคู่ค้า ซึ่งมักจะอ้างอิงกับมาตรฐานสากล ประกอบกับมาตรฐานมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางครอบคลุมไปถึงด้านการบริหารจัดการองค์กรด้วยและอาจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสุขภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน การใช้แรงงาน ความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนเพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐและครอบคลุมภาคธุรกิจ เช่น การท่องเที่ยว บริการ รักษาพยาบาล การศึกษา งานด้านมาตรฐานของ สมอ. จึงจำเป็นต้องขยายให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของมาตรฐานในระดับระหว่างประเทศด้วย เช่น ISO9000, ISO14001 แต่ในขณะเดียวกันบทบาทหลักของกระทรวงอุตสาหกรรมก็ยังคงต้องมุ่งเน้นในด้านการคุ้มครองประชาชนคนไทยให้ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ปลอดภัยในการใช้งาน ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสุขภาพ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของสังคมไทย เพื่อสร้างความมั่นคงทุกด้านของประเทศด้วย ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงมีนโยบายที่จะให้ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าจำหน่ายไม่ว่า ภายในประเทศหรือส่งออกต้องคำนึงถึงการผลิตที่ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

